

היום הבינלאומי לזכויות הילד - תשפ"ד

בסימן הילדים הישראלים החטופים

הקדמה:

מדינת ישראל נמצאת בעיצומו של משבר קשה, בו אזרחים וחייילים רבים איבדו את חייהם במתקפת טרור רצחנית, ובעיצומה של מלחמה קשה בחזיתות השונות. מציאות זו יוצרת בקרב התלמידים רגשות קשים של כאב, עצב גדול, תסכול, פחד וחוסר וודאות.

תלמידים רבים איבדו את ביתם ואת מקורות החוסן והביטחון האישי והקהילתי שלהם ונמצאים במצב של "פליטים בארצם".

במערך שיעור זה נפנה זרקור לילדים הישראלים באשר הם, תוך שימת דגש על הילדים החטופים הנמצאים בעזה, וננסה לחזק את תחושת החוסן והתקווה לעתיד לבוא, מתוך תפילה של "אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה... המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרווחה...".

התלמידים יהיו פעילים בעשייה למען השבת החטופים.

מהלך הפעילות:

פתיחה - מה אנחנו יודעים על זכויות הילד? מה הן כוללות? מה זה אמנה? מי אחראי על ביצוע ומימוש האמנה? מה חשיבות של אמנה שהיא בינלאומית?

הקרנת סעיפים מרכזיים מתוך האמנה הבינלאומית לזכויות הילד :

סעיף 2

המדינות החברות יכבדו ויבטיחו את הזכויות המפורטות באמנה זו לכל ילד שבתחום שיפוטן, ללא הפליה משום סוג שהוא, ללא קשר עם גזע, צבע, מין, שפה, דת, השקפה פוליטית או אחרת, מוצא לאומי, אתני, או חברתי, רכוש, נכות, לידה או מעמד אחר, בין אם של הילד ובין אם של הוריו או אפוטרופסו החוקי. המדינות החברות ינקטו בכל האמצעים המתאימים להבטיח כי הילד מוגן מפני כל צורה של הפליה או ענישה על יסוד מעמד, פעילויותיהם, השקפותיהם, או אמונותיהם של הורי הילד, אפוטרופסיו החוקיים, או בני משפחתו.

סעיף 6

המדינות החברות מכירות בזכותו הטבעית של כל ילד לחיים. המדינות החברות יבטיחו עד מירב המידה האפשרית את הישרדות הילד והתפתחותו

סעיף 9

המדינות החברות יבטיחו כי ילד לא יופרד מהוריו בניגוד לרצונם, אלא רק כאשר קובעות רשויות מוסמכות, הכפופות לביקורת משפטית, בהתאם לדינים ונהלים הנוגעים לעניין, כי פירוד כאמור נדרש לטובת הילד. מדינות חברות יכבדו את זכות הילד המופרד מהורה אחד או משניהם לשמור על יחסים אישיים ומגע ישיר עם שני ההורים על בסיס סדיר.

סעיף 19

המדינות החברות ינקטו אמצעים תחיקתיים, מינהליים, חברתיים וחינוכיים מתאימים, על מנת להגן על הילד מפני אלימות גופנית או נפשית לסוגיהן, ומפני חבלה, פגיעה או שימוש לרעה, הזנחה או טיפול רשלני, ניצול או התעללות...

סעיף 23

המדינות החברות מכירות בזכותו של ילד שכושרו הנפשי או הגופני לקוי ליהנות מחיים מלאים והוגנים בתנאים המבטיחים כבוד, מקדמים עצמאות ומקילים על השתתפותו הפעילה בחיי הקהילה. המדינות החברות מכירות בזכותו של ילד הלוקה בכושרו לטיפול מיוחד וידאגו, במסגרת המשאבים הזמינים, להעניק לילד ולאחראים לטיפול בו, את הסיוע המבוקש המתאים למצב הילד ולתנאי קיומם של ההורים ושל אנשים אחרים המטפלים בילד.

סעיף 24

המדינות החברות מכירות בזכותו של ילד ליהנות מבריאות ברמה הגבוהה ביותר הניתנת להשגה ולאמצעים לטיפול במחלות ושיקום הבריאות. המדינות החברות ישתדלו להבטיח כי משום ילד לא תישלל הגישה לשירותי טיפול ובריאות. המדינות החברות יפעלו למימושה המלא של זכות כאמור, ובמיוחד ינקטו אמצעים על מנת:

- א. להקטין תמותת תינוקות וילדים
- ב. להבטיח אספקת סיוע רפואי חיוני וטיפול בריאותי לכל ילד תוך דגש על פיתוח טיפול רפואי ראשוני
- ג. להיאבק במחלות ובתת תזונה, לרבות במסגרת טיפול רפואי ראשוני, בין היתר, באמצעות יישום טכנולוגיה זמינה והספקת מזון מתאים ומזין ומי שתייה נקיים, תוך התחשבות בסכנות ובסיכונים הכרוכים בזיהום סביבתי
- ד. להבטיח שירותי בריאות נאותים לאמהות, לפני הלידה ואחריה

סעיף 25

המדינות החברות מכירות בזכות הילד המושם על ידי רשויות מוסמכות לצורך סיעוד או טיפול בבריאותו הגופנית או הנפשית, לביקורת תקופתית של הטיפול הניתן לו ושל שאר הנסיבות הנוגעות להשמתו כאמור.

סעיף 27

המדינות החברות מכירות בזכותו של כל ילד לרמת החיים ההולמת את התפתחותו הגופנית, הנפשית, הרוחנית, המוסרית והחברתית. המדינות החברות, בהתאם לתנאיהן הלאומיים ואמצעיהן, ינקטו צעדים נאותים לסייע להורים ולאחרים האחראים לילד לממש זכות זו, ויספקו במקרה הצורך עזרה חומרית ותוכניות סיוע, במיוחד באשר לתזונה, ביגוד ודיוור.

סעיף 31

המדינות החברות מכירות בזכותו של ילד למנוחה, לשעות פנאי, לעסוק בפעילויות משחק ונופש המתאימות לגילו, ולהשתתף כאוות נפשו בחיי התרבות ובאומנויות.

סעיף 35

המדינות החברות ינקטו אמצעים מתאימים במישור הלאומי, הדו צדדי והרב צדדי, על מנת למנוע חטיפה, מכירה או סחר של ילדים לכל מטרה או בכל צורה שהיא.

סעיף 37

המדינות החברות יבטיחו כי:

ילד לא יועמד בפני עינויים או בפני טיפול או עונש אחרים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים. לא יוטל עונש מוות, אף לא מאסר עולם בלא אפשרות שחרור עבור עבירות שנעברו ע"י אנשים שטרם מלאו להם שמונה עשרה שנים.

לא יישלל החופש מילד שלא כדין או באופן שרירותי. מעצרו, חבישתו או מאסרו של ילד יהיו בהתאם לחוק וישמשו רק כאמצעי אחרון ולפרק זמן מתאים הקצר ביותר.

ילד שהחופש נשלל ממנו ינהגו בו באנושיות ותוך כיבוד אישיותו כבן אדם ובאופן המתחשב בצרכיהם של בני גילו. במיוחד, ילד שהחופש נשלל ממנו יופרד מן המבוגרים, אלא אם כן מצריכה טובת הילד שלא לעשות כן, ותינתן לו הזכות לשמור על קשר עם משפחתו על ידי התכתבות וביקורים, למעט בנסיבות חריגות.

סעיף 38

המדינות החברות מקבלות על עצמן לכבד ולהבטיח כי יכובדו כללים של חוק הומניטרי בינלאומי החלים עליהן במצבים של מאבק מזוין, והנוגעים לילד. המדינות החברות ינקטו בכל צעד אפשרי כדי להבטיח כי אנשים שטרם מלאו להם חמש עשרה שנים לא ייטלו חלק ישיר במעשה איבה.

סעיף 39

מדינות חברות ינקטו בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שיקום גופני ופסיכולוגי ושילוב מחדש בחברה לילד שרוי במצוקה, בשל כל צורה של הזנחה, ניצול, או

התעללות, עינויים או צורות אחרות של יחס או ענישה אכזריים, בלתי אנושיים, או משפילים או מאבקים מזוינים. שיקום ושילוב מחדש כאמור ייעשו בסביבה המטפחת את בריאות הילד וכבודו העצמי.

שאלות לדיון

1. מה ההבדל בין ילד חטוף לאדם מבוגר חטוף? האם לדעתכם צריך ליצור הפרדה כזו? נמקו. מדוע לדעתכם ילדים נמצאים בעדיפות ראשונה לשחרורם.
 2. מהם הסעיפים מתוך האמנה שנפגעים כתוצאה מהמצב שבו יש ילדים חטופים?
 3. אילו זכויות יש לי כילד / כתלמיד כיום ולתלמידים החטופים אין?
 4. מי הם הגורמים אליהם ניתן לפנות על מנת לזרז את החזרת הילדים החטופים הביתה?
 5. מי הם הגורמים האחראים לאכיפת קיום האמנה? איזה מסר תרצה להעביר להם בימים אלו?
- המורה ידגיש את הפער בין המצב הרצוי מתוך אמנת זכויות הילד, לבין המצב המצוי שבו יש עשרות ילדים חטופים מגיל לידה ועד 18.

פעילות סיכום אקטיבית

התלמידים יבחרו פעילות אחת אקטיבית (ניתן בקבוצות):

- כתיבת סעיף נוסף לאמנה
- כתיבת כרזה / מסר לדמויות משפיעות בעולם
- הכנת כרזה לחיזוק רוחני למען השבת החטופים
- הכנת ציור/איור
- כתיבת שיר, הלחנת שיר
- כתיבת מכתב לארגוני זכויות ילדים
- כתיבת מכתב מחזק להורים של הילדים החטופים

התלמידים יציגו בכיתה את התוצרים של הפעילות האקטיבית שבחרו בה. התלמידים יספרו על תהליך הבחירה והרגשתם לאחר ביצוע התוצר.

סיכום

בשיעור זה התלמידים נחשפו למורכבות המציאות שבה עשרות ילדים ישראלים נחטפו מבתיהם והם מוחזקים בידי החמאס בצורה אכזרית ביותר. התלמידים נחשפו לפער שבין ההצהרות של אמנת זכויות הילד לבין מצב הילדים החטופים הישראלים כיום, תוך חשיבה ביקורתית אקטואלית. התלמידים חוו עיבוד רגשי וקוגניטיבי.

התלמידים התנסו בעשייה ופעילות אשר תורמים לחוסן אישי וקבוצתי שלהם.